

**ОДГОВОРИ НА НАЈЧЕШЋЕ ПОСТАВЉАНА ПИТАЊА У ВЕЗИ СА ПРИМЕНОМ
ЗАКОНА О БАНКАМА („Сл. гласник РС“ бр. 107/05, 91/2010 и 14/2015)**

Датум последњег ажурирања: 19. мај 2017. године

бр. питања	1.
члан 2. став 21.	Банкарска група
питање	Да ли се група правних лица са седиштем ван Републике Србије може сматрати банкарском групом, уколико чланови групе нису лица у финансијском сектору и немају дозволу за рад у складу са прописима земље порекла?
одговор	Банкарску групу у складу са Законом чине искључиво лица у финансијском сектору, те у наведеном случају нису испуњени услови за постојање банкарске групе. Питање да ли се лица са седиштем у иностранству баве претежно финансијском делатношћу утврђује се у складу са прописима државе седишта.

бр. питања	2.
члан 2. став 23.	Повезана лица
питање	На основу којих критеријума се утврђује повезаност лица у смислу члана 2. став 23. тачка 2) (тзв.економска повезаност)?
одговор	Постојање економске повезаности лица, односно утврђивање да ли проблеми у измирењу обавеза једног лица могу проузроковати проблеме за измирење обавеза другог/других лица, утврђује се у сваком поједином случају, а неки од примера овакве повезаности су: јемство или солидарна одговорност једног лица за обавезе другог лица, зависност од великог купца у ланцу снабдевања када се адекватна замена том купцу не може пронаћи у кратком року, ситуација када измирење обавеза два лица зависи од истог извора прихода (финансирања), при чему ни једно ни друго лице немају, односно не могу лако пронаћи други извор за измирење обавеза, ситуација када је значајан део потраживања/обавеза једног лица према једном купцу/добављачу, изложености према власнику пословне непокретности и лицу које ту непокретност узима у закуп, значајна финансијска подршка пословању једном правном лицу од стране другог (међусобне позајмице), залагање имовине као средства обезбеђења једног правног лица у корист другог и др.

бр. питања	3.
члан 2. став 23.	Повезана лица
питање	Да ли је потребно да банка процењује постојање повезаности два или више лица у смислу члана 2. став 23. тачка 2) Закона?
одговор	У складу са Одлуком о управљању ризицима банке („Службени гласник РС“, бр. 45/2011, 94/2011, 119/2012, 123/2012, 23/2013 – др. одлука, 43/2013, 92/2013, 33/2015, 61/2015 и 61/2016), банка је дужна да успостави свеобухватан и поуздан систем управљања ризицима, који је укључен у све њене пословне активности. Такође, чињеница да банка најбоље познаје финансијско стање, пословне односе и друге околности у вези са својим клијентима говори у прилог томе да одговорност за утврђивање економске повезаности јесте пре свега на самој банци.

бр. питања	4.
члан 13.	Измена оснивачког акта банке
питање	Који се пропис примењује у вези са могућношћу измене оснивачког акта банке, будући да Закон о привредним друштвима не препознаје могућност измене тог акта код акционарског друштва?
одговор	На питање измене оснивачког акта банке примењује се Закон о банкама као <i>lex specialis</i> у односу на Закон о привредним друштвима. С тим у вези, овај акт банке не само да се може изменити, већ је његова измена нужна када се мењају обавезни елементи оснивачког акта у смислу одредаба члана 13. Закона о банкама.

бр. питања	5.
члан 26.	Стицање сопствених акција банке
питање	Да ли банка може сопствене акције стечене на начин предвиђен чланом 26. Закона о банкама да отуђи у року од годину дана тако што ће их доделити члановима ИО на име стимулације?
одговор	Да, с обзиром да у складу са Законом нису наметнута ограничења у вези са начином отуђења сопствених акција.

бр. питања	6.
члан 26. став 2.	СТИЦАЊЕ СОПСТВЕНИХ АКЦИЈА БАНКЕ
питање	Да ли банка може средства која потичу из нераспоређене добити за текућу годину искористити за стицање сопствених акција?
одговор	Банка не може средства која потичу из нераспоређене добити за текућу годину искористити за стицање сопствених акција.

бр. питања	7.
члан 37.	ПОСЛОВАЊЕ С ПОВЕЗАНИМ ЛИЦЕМ
питање	Ко процењује да ли се у конкретном случају ради о повољнијим условима за потребе ограничења из члана 37. Закона?
одговор	Одговорност за наведену процену у сваком конкретном случају јесте на управном одбору банке, с обзиром на законом успостављену улогу и одговорност овог органа банке, а посебно имајући у виду да управо овај орган управљања даје претходно одобрење за закључивање правних послова банке са повезаним лицем.

бр. питања	8.
члан 38.	ПРАВНИ ПОСЛОВИ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦЕМ
питање	Да ли се обавеза добијања писменог одобрења управног одбора банке пре закључења правних послова са повезаним лицем, односи на лица повезана с банком у смислу члана 2. став 24. или на повезана лица у смислу члана 2. став 23. Закона?
одговор	Ова обавеза постоји када се правни посао закључује са лицима повезаним са банком (у смислу става 24.), као и са лицима која се сматрају повезаним (у смислу става 23.) са лицима повезаним с банком.

бр. питања	9.
члан 38.	ПРАВНИ ПОСЛОВИ С ПОВЕЗАНИМ ЛИЦЕМ
питање	У случају када су банка и привредно друштво у власништву истог лица, да ли се уговор који међусобно закључе сматра правним послом за које је нужно писмено одобрење у смислу одредаба члана 38. Закона?

одговор	Да, с обзиром да правни послови банке са повезаним лицем обухватају послове које банка закључи не само са лицем са којим је повезана, већ и са лицем које је повезано са повезаним лицем те банке.
----------------	--

бр. питања	10.
члан 38.	Правни послови с повезаним лицем
питање	Да ли се појам „правни послови“ у смислу члана 38. Закона односи на све правне послове банке или само на правне послове у смислу члана 4. Закона о банкама?
одговор	За потребе члана 38. Закона, под појмом „правни послови“ подразумевају се сви правни послови које закључи банка, дакле и они послови који су ван редовне банкарске делатности.

бр. питања	11.
члан 38.	Делокруг управног одбора
питање	Да ли претходна сагласност управног одбора на изложеност банке према лицима повезаним са банком може бити дата уопштено тако да обухвата сва повезана лица?
одговор	Није прихватљиво да се одобрење управног одбора банке за закључивање правног посла са лицима повезаним са банком даје уопштено тако да обухвата сва лица повезана са банком, с обзиром да у складу са одредбама става 2. члана 38. Закона, банка правни посао с повезаним лицем може закључити тек након добијања писменог одобрења управног одбора банке.

бр. питања	12.
члан 38. став 2.	Правни послови с повезаним лицем
питање	Да ли управни одбор може квартално давати генералну претходну сагласност из члана 38. става 2. Закона?
одговор	Полазећи од садржине и смисла законске одредбе у складу са којом банка правни посао с повезаним лицем може закључити тек након добијања писменог одобрења управног одбора банке, давање генералне претходне сагласности би било у складу с чланом 38. ставом 2. само изузетно и то ако би сви елементи правног посла који банка закључује са повезаним лицем били спецификовани у генералној претходној сагласности датој од стране управног одбора.

бр. питања	13.
чл. 47. до 49.	Банкарска тајна
питање	Да ли одредбе чл. од 47. до 49. Закона представљају препреке за уступање потраживања банке?
одговор	<p>У складу са потребом да се одређеним подацима до којих банка долази у свом пословању пружи одговарајућа правна заштита, одредбама чл. од 46. до 49. Закона о банкама уређује се тајност података и дефинише посебна врста пословне тајне - банкарска тајна. Један од начина на који се пружа правна заштита од достављања трећим, неовлашћеним лицима података, који се односе на личне податке, финансијско стање и трансакције, податке о стању и промету на индивидуалним депозитним рачунима и других података до којих банка дође у пословању са клијентима, јесте писано одобрење лица – клијента на кога се ти подаци односе. Због тога је и одредбом члана 47. став 3. Закона о банкама прописано да банка може податке о клијенту који се сматрају банкарском тајном саопштити трећим лицима само уз писмено одобрење тог клијента, осим ако Законом о банкама или другим законом није другачије прописано.</p> <p>У контексту уступања потраживања банке одређеном лицу, указујемо да, у складу са одредбама члана 47. ст. 1. и 2. банка, и чланови њених органа, акционари и запослени у банци, као и спољни ревизор банке и <i>друга лица која због природе посла који обављају имају приступ подацима који се сматрају банкарском тајном</i>, не могу те податке саопштити трећим лицима ни користити их противно интересу банке и њених клијената, нити могу трећим лицима омогућити приступ тим подацима. Подацима са статусом банкарске тајне, односно клијентима на које се ти подаци односе, пружена је правна заштита, тиме што су изричито издвојене одређене категорије лица, која долазе у посед тих података, <i>и изричито прописана њихова дужност чувања тајне, која не престаје ни после престанка статуса на основу ког су остварили приступ наведеним подацима</i>. У складу с наведеним одредбама, лице коме банка на основу уговора уступи потраживање према дужнику, може се сматрати лицем из члана 47. став 1. Закона, тј. „другим лицем које због природе посла који обавља има приступ подацима који се сматрају банкарском тајном“. То лице долази у посед података о дужнику по уступљеном потраживању, зато што се бави пословима преузимања и наплате потраживања, а имајући у виду да наведени правни посао (уговор о уступању потраживања) не може ни бити реализован на другачији</p>

начин. Како је већ истакнуто, правна заштита банкарске тајне у конкретном случају постиже се поступањем тог лица у складу са Законом посебно прописаним дужностима чувања банкарске тајне.

Додатно, и лице које је, ради закључивања уговора о уступању потраживања, ангажовано да спроведе правну анализу и финансијско испитивање вредности потраживања (тзв. *due diligence анализа*) и које на тај начин дође у посед података који се сматрају банкарском тајном, се сматра лицем из члана 47. став 1. Закона, тј. „другим лицем које због природе посла који обавља има приступ подацима који се сматрају банкарском тајном“. Наиме, *due diligence анализа* је уобичајена фаза која претходи закључивању уговора о уступању потраживања са којим чини правно-логичку целину, па лице које ту анализу спроводи нужно мора да има приступ подацима која се сматрају банкарском тајном. Такође, иако је правна заштита банкарске тајне у наведеним случајевима обезбеђена већ самим Законом, додатни степен правне заштите се постиже и закључивањем уговора о чувању поверљивости података (тзв. *non-disclosure agreement*) који се у пракси закључује већ у фази отпочињања преговора о уступању потраживања, као и са лицем које је ангажовано да спроведе *due diligence анализу*.

Такође, под истим условима и пријемник потраживања може да уступи то потраживање. Пријемник потраживања у том случају у погледу заштите банкарске тајне има исти положај као банка, док за лице које у вези са тим уступањем потраживања долази у посед података са статусом банкарске тајне важи исти режим правне заштите те тајне као и за пријемника потраживања – лице којем је банка уступила то потраживање.

Исто важи, *mutatis mutandis*, и у случајевима преноса акција банке, односно спровођења статусне промене спајања или припајања банке.

бр. питања	14.
чл. 46. до 49.	Измештање базе података банке на централни сервер у иностранству и банкарска тајна
питање	Да ли измештање базе података на централни сервер у иностранству представља кршење обавезе чувања банкарске тајне из члана 47. Закона?
одговор	Измештање базе података на централни сервер у иностранство могуће је уколико се обезбеди заштита свих података који се сматрају банкарском тајном у складу са важећим прописима и уколико такво поступање не доводи у питање могућност надзорног органа да благовремено добије све потребне информације.

бр. питања	15.
чл. 46. до 49.	Саопштавање банкарске тајне Јединици за финансијске истраге у складу са Законом о одузимању имовине проистекле из кривичног дела („Сл. гласник РС“ бр. 32/2013)
питање	Да ли је саопштавање банкарске тајне Јединици за финансијске истраге у складу са чланом 48. став 2. Закона?
одговор	Законом о одузимању имовине проистекле из кривичног дела прописан је начин добијања података који представљају банкарску тајну, односно дато је овлашћење јавном тужиоцу за тражење тих података, што је у складу и са напред наведеном одредбом Закона. Изнето не утиче на овлашћивање одређене особе за достављање података Јединици за финансијске истраге, на напред наведени, Законом прописани начин.

бр. питања	16.
чл. 46. до 49.	Саопштавање банкарске тајне Агенцији за борбу против корупције
питање	Да ли је саопштавање банкарске тајне Агенцији за борбу против корупције у складу са чланом 48. Закона?
одговор	Одговор на питање да ли и на који начин прикупљање података од банака, који се сматрају банкарском тајном, спада у обављање послова из надлежности Агенције за борбу против корупције треба затражити од министарства Владе Републике Србије надлежног за давање мишљења у вези са применом одредаба Закона о Агенцији за борбу против корупције.

бр. питања	17.
члан 47. став 3.	Поверавање активности трећим лицима и банкарска тајна
питање	Да ли је неопходно прибавити писмену сагласност клијента банке у случајевима када би поверавањем активности банке трећем лицу то лице могло да дође до података о клијенту?
одговор	У складу са чланом 47. став 3. Закона, банка може податке о клијенту који се сматрају банкарском тајном саопштити трећим лицима само уз писмено одобрење тог клијента, осим ако је тим или другим законом другачије прописано. Сходно томе, за саопштавање података о клијентима банке који представљају банкарску тајну неопходно је прибавити писмено одобрење тих клијената.

бр. питања	18.
члан 48.	Изузеци од обавезе чувања банкарске тајне
питање	Да ли је банка дужна да поступа по захтеву извршитеља за достављање података о поседовању рачуна и стању односно промету на рачунима извршних дужника са списка извршних дужника, а на основу достављеног упита?
одговор	Подаци са статусом банкарске тајне могу се достављати извршитељу уколико су подаци о одређеном клијенту затражени од конкретне банке коју је претходно извршни поверилац назначио у свом предлогу.

бр. питања	19.
члан 61.	Достављање финансијских извештаја
питање	Да ли појединачни финансијски извештаји банке и њеног банкарског холдинга са извештајем спољног ревизора, достављени у складу са чланом 61. Закона, испуњавају предуслове за обезбеђивање њихове правне ваљаности ако нису усвојени од стране скупштине банке?
одговор	Сагласно члану 66. став 1. тачка 3) Закона, скупштина банке усваја финансијски извештај банке, док је ставом 3. тог члана прописано да скупштина банке не може доношење одлука из делокруга прописаног ставом 1. овог члана пренети на други орган банке. С обзиром да је нужно и неизоставно усвајање финансијских извештаја од стране скупштине банке, ради правилне примене члана 61. став 1. Закона, потребно је да банка уз финансијске извештаје са извештајем спољног ревизора, Народној банци Србије достави и одлуку донету од стране скупштине банке о њиховом усвајању, у року предвиђену у том ставу.

бр. питања	20.
члан 73. став 1. тачка 9)	Делокруг управног одбора
питање	Да ли је са аспекта Законом утврђеног делокруга послова органа управљања банке допуштено да управни одбор банке унапред даје сагласност извршном одбору да у његово име одобрава изложеност банке према једном лицу или групи повезаних лица преко 10%, односно преко 20% капитала банке?
одговор	Не. Извршни одбор банке може да одобри појединачне пласмане, односно повећање изложености у наведеним процентима само уз претходну сагласност управног одбора, с обзиром да пренос овлашћења са једног на други орган банке на начин да се промени њихова улога, односно одговорност за доношење одлука, није прихватљив са аспекта Закона, као и доброг корпоративног управљања.

бр. питања	21.
члан 73. став 1. тачка 9)	Делокруг управног одбора
питање	Да ли се сматра да постоји претходна сагласност управног одбора банке у смислу члана 73. став 1. тачка 9) Закона, ако надлежни кредитни одбор донесе одлуку о одобрењу пласмана у којој је дефинисано да ступа на снагу тек по добијању сагласности управног одбора?
одговор	Не. У складу са чланом 73. став 1. тачка 9) Закона, управни одбор банке даје претходну сагласност за изложеност банке према сваком појединачном лицу или групи повезаних лица која прелази 10% капитала банке, односно за повећање ове изложености преко 20% капитала банке, док кредитни одбор у складу са чланом 81. став 1. Закона одлучује о кредитним захтевима у оквирима утврђеним актима банке и обавља друге послове утврђене актима банке. Из наведеног произилази да кредитни одбор не може одлучивати о појединачним кредитним захтевима, односно о повећању изложености које прелазе наведене проценте, без претходне сагласности управног одбора, с обзиром да би доношење одлуке од стране кредитног одбора, на наведени начин, променило карактер потребне сагласности која би уместо Законом прописане претходне постала накнадна сагласност.

бр. питања	22.
члан 73. став 1. тачка 19)	Политика зарада и осталих примања запослених
питање	Који су минимални елементи политике зарада и осталих примања запослених у банци?
одговор	Како Законом није прописан минимум обавезних елемената политике зарада, надлежност управног одбора је да сам утврди оквире политике зарада и осталих примања запослених у банци, у складу са одредбама тачке 12. Одлуке о управљању ризицима банке. Одредбе ове тачке сходно се примењују и на одређивање накнаде члановима управног одбора банке.

бр. питања	23.
члан 77.	Информација о приходима органа управљања
питање	Да ли се информација о зарадама чланова органа управљања, коју скупштина разматра једном годишње, односи и на зараду чланова управног одбора коју ова лица остваре ван банке?
одговор	Скупштина банке најмање једном годишње разматра информацију о свим примањима чланова управног и извршног одбора. Под зарадама, накнадама и другим примањима чланова управног и извршног одбора банке у смислу члана 77. Закона сматрају се све зараде, накнаде и друга примања која чланови наведених органа управљања банке остваре по основу обављања функције члана управног или извршног одбора у банци, као и све зараде, накнаде и друга примања остварена по основу било ког правног посла у Републици Србији и ван ње.

бр. питања	24.
члан 80.	Одбор за праћење пословања банке (одбор за ревизију)
питање	Да ли одбор за ревизију може да врши функцију одговарајућег одбора за ревизију лица повезаних с банком са седиштем у Републици Србији?
одговор	Имајући у виду надлежност одбора за праћење пословања банке из члана 80. Закона, не постоје сметње да исти одбор истовремено врши и функцију одговарајућег одбора за ревизију повезаних правних лица која послују у Републици Србији.

бр. питања	25.
члан 80.	Састав одбора за праћење пословања (одбора за ревизију)
питање	Да ли банка може да за независног члана одбора за ревизију изабере лице из редова постојећих независних чланова управног одбора или је неопходно да то лице буде независно од банке, а да није истовремено и члан управног одбора?
одговор	Законски захтев да најмање један члан одбора за ревизију буде лице независно од банке (члан 80. став 2.) је испуњен ако то лице испуњава услове да би се сматрало независним од банке, без обзира на то да ли се ради о члану управног одбора или не.

бр. питања	26.
члан 81.	Овлашћења одбора за управљање активом и пасивом
питање	Да ли одбор за управљање активом и пасивом може доносити одлуке у питањима из своје надлежности?
одговор	<p>У члану 73. став 1. тачка 4) Закона, прописано је између осталог да управни одбор банке усваја стратегију и политике за управљање ризицима, док је чланом 76. став 3. тачка 4) Закона прописано да извршни одбор спроводи стратегије и политике за управљање ризицима.</p> <p>Одбор за управљање активом и пасивом (АЛКО одбор) може доносити одлуке којима операционализује свој рад, односно може налагати банци спровођење мера које доприносе адекватнијем и независнијем управљању ризицима које прати, под условом да тиме не преузима послове из надлежности напред наведених органа банке и да су ти послови утврђени актима банке.</p>

бр. питања	27.
члан 85. став 4.	Функција унутрашње ревизије
питање	Да ли је банка у обавези да у случају привременог одсуства са рада јединог запосленог који у служби унутрашње ревизије испуњава услове из члана 85. став 4, привремено ангажује друго лице које има лиценцу за овлашћеног интерног ревизора?
одговор	Одредбама члана 85. став 4. прописано је да банка има најмање једног запосленог у организационој јединици у чијем је делокругу унутрашња ревизија који има звање утврђено законом којим се уређује ревизија и другим прописима из те области. Дакле, банка је дужна да у сваком тренутку има најмање једног активно запосленог који има звање утврђено Законом о ревизији, односно звање овлашћеног интерног ревизора.

бр. питања	28.
члан 124.	Подређено друштво банке
питање	Да ли се банци може дозволити стицање подређеног друштва које није лице у финансијском сектору, у циљу продаје и наплате доспелих потраживања?
одговор	Имајући у виду да одредбама члана 124. Закона није прописан ниједан изузетак од правила да подређена друштва банке могу бити само лица у финансијском сектору, то наведена могућност не постоји ни у циљу продаје и наплате доспелих потраживања.

бр. питања	29.
члан 124. став 2.	Оснивање/стицање удела у лицу које није лице у финансијском сектору
питање	Да ли банка може бити оснивач, односно да ли може стећи удео у лицу које није лице у финансијском сектору?
одговор	У члану 124. став 2. Закона прописано је да подређена друштва банке могу бити само лица у финансијском сектору и да не постоји законска могућност да банка као једини оснивач оснује друштво које није лице у финансијском сектору. Такође, имајући у виду наведено, банка не може стећи 20% или више капитала привредног друштва које није из финансијског сектора, иако то улагање не прелази 10% капитала банке.